

EESTI VEE-ETTEVÖTETE LIIDU ÜMARLAUD

Teema: Kogemustest veeteenuse hinna kooskõlastamisel Konkurentsiametiga (KA) ja ühistegevuse kavandamine.
Põltsamaal 20. jaanuar 2012

Dokumendi liik: Memorandum

Dokumendi staatus: **AVALIK**

Eesmärk:

Kogemuste koondamine veeteenuse hinna kooskõlastamisel Konkurentsiametiga (KA) ja ühistegevuse kavandamine.

Osalesid: osalejate nimekiri lisatud.

Ümarlaul esindatud kogemused (sõnavõturingis osalejad):

Vee-ettevõtete esindajad:

- hind Konkurentsiameti (edaspidi KA) poolt kooskõlastatud:
 - o esindajad: Haapsalu Veevärk AS, juhataja Rein Mets; Tartu Veevärk AS, juhataja Toomas Kapp ja finantsnõunik Marko Mitt; Kose Vesi OÜ, juhataja Margus Proos.
- hind KA-s kooskõlastamisel:
 - o esindajad: Järve Biopuhastus OÜ (JBP), juhataja Vladislav Petuhhov, tootmisdirektor Andra Pärnamäe; Keila Vesi AS, juhataja Veiko Kaufmann; Põltsamaa Varahalduse OÜ tegevdirektor Kuldar Kipper.
- hind KA poolt jäetud kooskõlastamata (taotlus tagasi lükatud):
 - o esindajad: Tallinna Vesi AS, strateegiadirektor, Leho Võrk; Elveso AS, projektijuht Tormi Metspalu.

Multifunktsionaalsed ettevõtted, esindaja:

- hind KA-s kooskõlastatud (elekter) ja kaugkütte osas taotlus kooskõlastamisel ning veehinnataotlus ettevalmistamisel:
 - o esindaja Saku Maja AS, juhatus liikmed Marko Matsalu ja Kadri Kralla;

Konsultantide esindajad (hinnataotluste ettevalmistamine, konsulteerimine):

- o esindajad: EL Konsult OÜ, tegevpartner Marko Err; Infragate Eesti AS, konsultant Roland Reiska.

Partnerühingu esindaja (pikaajalised kogemused kaugkütte ja elektri hinna kooskõlastamisel):

- o esindaja: Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühingu juhatus aseesimees – Teet Eelmer.

Ümarlaura tegevuskäik: sissejuhatuseks tagasisivaade aastasse 2010 → osalejate sõnavõturing → Teet Eelmer tagasiside → arutelu, täpsustavad küsimused → PÕHIKÜSIMUSE: KUIDAS EDASI? Sõnastamine → kokkuvõte. Ettevõtete inimesed, kes sõnavõturingis ei osalenud olid kutsutud osalema vaatlejatena.

→ Sissejuhatuseks: EVEL oli monopolidele hinnapiirangute kehtestamise seaduse ja meetodika loomeetapil aktiivne ja tegi 45 põhjendatud ettepanekut, mille kvaliteedi tagamiseks kaasati konsultatsioonifirma KPMG. Asjakohane dokumentatsioon on siin:

EESTI VEE-ETTEVÖTETE LIIDU ÜMARLAUD

Teema: Kogemustest veeteenuse hinna kooskõlastamisel Konkurentsiametiga (KA) ja ühistegevuse kavandamine.
Põltsamaal 20. jaanuar 2012

<http://www.evel.ee/teabepank/uuringudaruanded/> . Seadus võeti kiirendatud korras poliitilise tahteavaldusena vastu ja EVEL'i kaasatus osutus formaalseks, sest sisulisi ettepanekuid arvesse ei võetud. Konkurentsiametil on vähe kogemusi veehinna regulaatorina ja õppeprotsess on valulik ning läheb eelkõige vee-ettevõtjatele kalliks maksma. Seadus ja veehinna arvutamise meetodika ei vasta klassikalisele regulatsiooni filosoofiale, vaid on puhtalt minevikukuludele baseeruv jäik kulupõhine lähenemine - jätkusuutlikust, teenuse kvaliteeti ja efektiivsust mitte arvesse võttev - millest lähtub KA ka oma tegevuses.

→ Ümarlaua sõnavõturing:

Tallinna Vesi AS	
Probleemi sõnastus	Oluline märkus, ettepanekud
<p>Regulatsioon on kiirustades tehtud, see on suur risk ja keegi ei ole toimuva protsessiga rahul. Peamised probleemid: 1. Kaasamine – KA lubas ettepanekuid teha, aga ühtegi neist ei arvestanud, kogu protsess toimus sammuti väga lühikese ca kahe kuu jooksul. Mis tähendab, et sisulist kaasamist ei toimunud. 2. KA reguleerib ainult hindasid – ei tohiks vaadata kui omaette protsessi. Hinna reguleerimine saab olla üksnes vahendiks teenuse kvaliteedi ja keskkonnanäesmärkide saavutamisel. 3. Avalikustamine puudub, mis tähendab, et KA menetlusprotsess on läbipaistmatu. Efektiivsuse saavutamise motivatsioon puudub. Peletab välisinvestorid eemale. Kunagi lõpevad Euroopa toetused, oleks vaja uusi investeeringuid, kes sooviks investeerida? Puuduvad kvaliteedi indikaatorid. Protsessi juhib ja otsuseid langetab KA aga äririskid jäävad ettevõtte kanda. Hinda taotleme üheks aastaks aga see ei ole jätkusuutlik tegevus. Hindasid peaks taotlema viieks aastaks, et oleks kindlustunne ja stabiilsus. Mis on regulaatori roll? – kogu hinnamethodika on eesmärgistamata, miks me seda teeme, arengueesmärgid puuduvad, ei anna kindlust ega ole jätkusuutlik. Ajutise veehinna kehtestamisega on KA näidanud ka oma ebakompetentsust. Kehtiv methodika ei tööta jätkusuutlikult.</p>	<p>*Kogemused ja vaidlus teistel alustel võrreldes teiste vee-ettevõtetega. Protsess läbipaistev, saladusi ei ole. *Vaidluse menetlusprotsess avalikustatud: http://www.tallinnavesi.ee/et/investor/Regulatsioon. *Investoritele on oluline, et erastamislepingut ei lõpetataks ilma tõendusmaterjali ja analüüsita, et see kestaks vastavalt kokkulepitule. *Avalikustamine märksõnaks kõikidele vee-ettevõtetele: kui on muresid, avalikustage. *Monopolide protsessid läbipaistvaks! Koostöös on vee-ettevõtjatel suur võimalus protsessi parandada.</p>
Haapsalu Veevärk AS	
Probleemi sõnastus	Oluline märkus, ettepanekud
<p>Hinnakooskõlastuse miinuseks oli protsessi venimine, mis algselt kavandatud 2 kuu asemel kestis 4 kuud.</p>	<p>*Kohalike omavalitsustega (KOV) olid hinnaläbirääkimised raskemad kui regulaatoriga. *Eesmärgiks olid ühtsed hinnad kogu</p>

EESTI VEE-ETTEVÖTETE LIIDU
ÜMARLAUD

Teema: Kogemustest veeteenuse hinna kooskõlastamisel Konkurentsiametiga (KA) ja ühistegevuse kavandamine.
Põltsamaal 20. jaanuar 2012

	<p>teeninduspiirkonnale. *Ettevõtte tegevus on efektiivistunud. *Vaidlus tekkis veekao protsendi osas. Veekaod olid väiksemates valdades 50-60%. Jõuti ühisarusaamani, et veekao mõistlik määr võiks olla 13%. *Suuri eriarvamusi KA-ga ei olnud.</p>
Järve Biopuhastus OÜ (JBP)	
Probleemi sõnastus	Oluline märkus, ettepanekud
<p>Teistest vee-ettevõtetest täiesti eraldiseisev juhtum on reovee kogumine tööstusettevõtetelt. Menetlus on takerdunud, sest tööstusreovee kogumine ei ole tavaline ühisvee- ja –kanalisatsioonivärk (ÜVK). Regulaator sinna ulatuma ei peaks. KA-ga on suhted justkui head, nad mõistavad olukorda aga arvestada ei saa. Kulud tõusevad, hinda oleks vaja tõsta. Finantskulu ei lubata kuluna arvestada. Sihtfinantseeringuga varadelt ei luba amortisatsiooni kulu veehinda arvestada. Sisuliselt tähendab see, et puudub rahaline kate tagamaks jätkusuutlikkust. Soov oli sarnaselt Haapsaluga saada ühtset teenuse hinda aga kehtivad eraldi hinnad füüsilistele ja juriidilistele isikutele ei võimalda järsku hinnaühtlustamist - hinda ei saa aastas muuta üle 1/15. Ühelt poolt riik (Keskkonnaministeerium) eraldab kümneid miljoneid eurosid vahendeid investeeringuteks aga teiselt poolt teine riigiasutus (KA) ei võimalda seda efektiivselt majandada.</p>	<p>*Ilmselt võetakse taotlus tagasi, kuna on vaja hakata ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadust muutma. *Tööstused võiks oma reovett puhastada lokaalsete puhastitega aga kui nad seda ei tee siis peavad vee-ettevõttele maksma ja regulaatoril ei peaks olema sellesse protsessi asja.</p>
Saku Maja AS	
Probleemi sõnastus	Oluline märkus, ettepanekud
<p>KA hoiab kinni normidest ja keskmistest näitajatest ning erinevaid hälbeid on KA-le väga-väga raske tõestada. KA-l puudub mõistlik paindlikkus ettevõtete eripäradega arvestamisel. KA ei põhjenda keskmiste nn normnäitajate aluseid (kust need tulevad, milline on taustsüsteem), peavad seda konfidentsiaalseks infoks. Teatud näitajaid ollakse valmis korrigeerima järgmiste taotlustega, osasid aga mitte ja see põhjustab protsessi läbipaistmatuse. Üks suurimaid probleeme on ka üldkulude jaotamine erinevate tegevusvaldkondade vahel. Puudub selge juhised ja KA seisukoht üldkulude jaotamiseks ning lähtutakse keskmistest näitajatest.</p>	<p>*Saku Maja kooskõlastab hindasid kolmes sektoris – elekter, soojus ja vesi. Elekter on kooskõlastatud ja selles sektoris toimub kooskõlastusprotsess tõrgeteta ja kiiresti. *Peab arvestama, et esimesed hinnataotlused võtavad rohkem aega ja korduvad taotlused menetletakse kiiremini.</p>
Elveso AS	
Probleemi sõnastus	Oluline märkus, ettepanekud
<p>Hinnataotlus esitati 4. aprillil 2011 ja jaanuaris 2012 saadi vastus. Menetluse tähtaeg kestis 9 kuud. KA ei kooskõlastanud</p>	<p>*Elveso on alustanud olukorrale hinnangu andmist. Edastame</p>

EESTI VEE-ETTEVÖTETE LIIDU
ÜMARLAUD

Teema: Kogemustest veeteenuse hinna kooskõlastamisel Konkurentsiametiga (KA) ja ühistegevuse kavandamine.
Põltsamaal 20. jaanuar 2012

<p>taotletud hinda. Puudused: 1. KA ei tunne piisavalt valdkonda, 2. inimesed ei süvene ettevõtte spetsiifikasse: ettevõtte geograafiline asend, torustike hulk ja paiknevus jne. Ei aktsepteerita kapitalikulu ja -normi, mis on ühtekuuluvusfondi (ÜF) raames saadud. Süvenetakse liialt tegevuskulude analüüsimisele. KA võrdleb tegevuskulusid nn eesti keskmisega, mingeid erisusi ei arvestata sh tööjõu osas. 40 aasta pärast kui torusid on vaja uuendada siis tuleb laenu võtta ehk meie tänane hinnaprobleem langeb lastelastele.</p>	<p>järeldused ka EVELile. *Eksisteerib kolm jätkusuutlikkuse positsiooni: 1. Vana euroopa (EL) seisukoht, 2. vee-ettevõtjate seisukoht – abirahade eest soetatud varade ülalpidamine on pikemas perspektiivis jätkusuutmatu, 3) KA seisukoht, kes ei oma argumentatsiooni jätkusuutlikkuse definitsiooni osas vaid arvab, et meetoodika rakendamisel ongi ettevõtte jätkusuutlik ja majanduslikke argumente ei aktsepteeri.</p>
Kose Vesi OÜ	
Probleemi sõnastus	Oluline märkus, ettepanekud
<p>Protsess kestis kokku pool aastat – 3 kuud taotluse koostamist ja 3 kuud kooskõlastamise läbirääkimisi KA-ga. KA esitas ülidetailseid küsimusi kulude kohta. Näiteks pidi põhjendama 3 eurost parkimistasu – miks, milleks? Protsess kurnav, lõpuks lähed kokkulepetele, väikesel vee-ettevõttel ei ole jõudu pidada kohtuvaidlusi. Protsessi survestas uue tariifi kehtestamise tähtaeg (1. jaanuar 2012). Kokku tuli KA-lt 61 küsimust ja kulus ca 1 kuu 1 inimese tööaeg KA-le vastamiseks + konsultandi töötaja tööaeg. Põhivaidluseks oli abonenttasu, ettevõtte ei tahtnud seda kaotada, et hinnatõus ei oleks elanikele liiga suur. ÜF laen on suur. Tulemus: abonent jäi sisse, muudeti abonendi määramise aluseid. KA väitis, et kulud on suured. Tulukust küsisime 2,5%, kokkulepe saavutati 4,5% juures. Kõik kulud, mis KA-le ei meeldinud kirjutati tulukusse – see ei ole sisult normaalne! 2012. a planeeritud rentaablus taotluse põhjal on 10% aga 7% sellest moodustavad tegelikult kulud. Elektri hinna tõusu ei lubatud arvestada, KA ei põhjenda. KA ja ÜF meetoodika ei haaku, aga mõlemale peab alla kirjutama.</p>	<p>* KA ja EVEL koostöös võiks tekkida vee-ettevõtete grupeerimine, et oleks võimalik ettevõtete kulusid teenuse osutamisel objektiivselt hinnata. Praegu on see KA-s puudulik. *Suhtlemine oli ametnikega meeldiv, spetsialist oli pädev. *Soovitused: peale meilivahetuse, püüdke KA inimestega kokku saada, suhelda, leida vastuseid küsimustele, miks on KA nõudmised ja küsimused sellised nagu need on. See on vastastikuseks mõistmiseks abiks. *Tuleks täpsustada Keskkonnaministeeriumiga ÜVK seaduses lubatud abonenttasu olemus – miks ja millal seda rakendada võib. * ÜF ja KA finantsanalüüsi meetoodika on kulumi arvestuse kohalt erinev. Kumma järgi peab siis vee-ettevõtte oma elu seadma? Teoreetiliselt võidakse praegu vee-ettevõttelt toetus tagasi küsida. * Miks ja mis alusel KA ei aktsepteeri järgmise perioodi elektrikulude suurendamist THI võrra. Kõiki muid kulusid ju aktsepteerib?</p>

EESTI VEE-ETTEVÖTETE LIIDU
ÜMARLAUD

Teema: Kogemustest veeteenuse hinna kooskõlastamisel Konkurentsiametiga (KA) ja ühistegevuse kavandamine.
Põltsamaal 20. jaanuar 2012

Infragate Eesti AS	
Probleemi sõnastus	Oluline märkus, ettepanekud
Läbipaistvuse küsimus on probleemiks, kui toimub võrdlus teiste vee-ettevõtetega või eeldatakse kindlaid kulutasemeid jäävad mõneti selgusetuks kindlad alused miks esitatud kulutase on optimaalne. KA soovitusel kulude kirjutamine tulukusse on problemaatiline, kuna veeteenuste hindades näidatakse kunstlikult vähem kulutusi kui tegelikult tehakse. S.t. kui kõik vee-ettevõtted läheksid seda teed, siis kujuneb võrdlusbaasiks hulk ettevõtteid kelle kulutase on näiliselt madal, kuigi tegelikult tulevad kulutused ning investeeringud tulukuse arvelt.	*Üheks lahendiks on näidata kõik tehtavad kulutused veehinnas, kuid küsida selle võrra väiksemat tulukuse protsenti. Sellisel juhul ei saavutataks küll endiselt soovitud tulemust, kuid ettevõtete vaheline võrdlusmaterjal kajastaks ausamat pilti reaalsest kulutasemetest.
EL Konsult OÜ	
Probleemi sõnastus	Oluline märkus, ettepanekud
Ohtlikuks tendentsiks on kulude panemine tulukusse. KA ei vaatle ettevõtteid ühtsetel alustel - see mis ühe puhul töötab, see teise puhul mitte, ei ole võrdset kohtlemist.	*Soovitused: võtke aega taotluste esitamisel ja menetlemisel. *Ettevõtete algandmete kvaliteet tekitab probleeme. Andmete kvaliteet on väga erinev ja ei olene ettevõtte suurusest. *Selgelt on näha: mida hiljem on keegi hinnataotluse protsessi sisenenud, seda üksikasjalikumaks läheb küsitlemine. *Kommunikatsioon peaks olema nii suuline kui kirjalik. *KA võib küsida 10 aasta taguseid andmeid, mis ei ole ettevõttel üldse olemas aga ka kolmandate isikute andmeid (kelle vara kasutatakse). *Tänastest hinnataotluse tabelitest kujundatakse järgmise hinnataotluse dünaamika ja hakatakse uurima muutusi. Küsimusi tekib palju.
Põltsamaa Varahalduse OÜ	
Probleemi sõnastus	Oluline märkus, ettepanekud
KA analüüsib kulustruktuuri ajateljelt ja keeruline on põhjendada lisanduvaid kulusid. Näiteks: reoveepuhasti vajas peale rekonstrueerimist tehnoloogi aga selle vajadust ei suuda KA-le põhjendada. Tööle võib võtta aga kuludesse ei tohi arvestada. KA nõudmisel tuleb pidevalt andmeid muuta, võtab palju aega ja tervikpilt kaob ära.	Investeeringute perioodil ei saa võtta aluseks ja võrdluseks ajateljel kulustruktuuri. RP juhendite ja KA metoodika vastuolu (kulude ajatamine).

EESTI VEE-ETTEVÖTETE LIIDU
ÜMARLAUD

Teema: Kogemustest veeteenuse hinna kooskõlastamisel Konkurentsiametiga (KA) ja ühistegevuse kavandamine.
Põltsamaal 20. jaanuar 2012

<p>Probleem on ka kulude ajatamine. Näiteks kulud veelugejale on vaja ajatada. Probleemaatiline oli seoses reoveepuhasti olulise laiendamisega lisanduvate seadmete elektrikulu prognoosimine.</p>	
<p>Keila Vesi AS</p>	
<p>Probleemi sõnastus</p>	<p>Oluline märkus, ettepanekud</p>
<p>Kulude arvestamise alused erinevatele ettevõtetele on erinevad: meetodika jätab selles osas võimaluse. Meetodika põhimõtted peavad olema arusaadavad kõigile osapooltele ühte moodi. KA otsustab kuidas ja mis perioodiga kulusid võrrelda. Põhjendamine ei aita, mis ei võimalda näiteks arengukulutusi reoveepuhasti töö parendamiseks vaid KA poolt apelleeritakse, et siiani on ju puhasti lubatu piires toimunud, aga risk, et ükspäev ei toimi, jäetakse ettevõtja kanda. Meetodika annab võimaluse laskuda pisidetailidesse, mis tegelikult ei oma tariifi osas erilist rolli, aga kurnab ettevõtjaid ajaliselt. KA võrdles töötasusid jäätmemajandussektoriga ja pidas Keila Vesi töötasusid kõrgeks aga need sektorid ei ole võrreldavad. KA ei tunne piisavalt vee-ettvõtluse tehnilist spetsiifikat ja seda, et vee-ettevõtlus võib erinevates regioonides olla väga erineva kulubaasiga. KA suhtumine on, et ettevõtte on ebaefektiivne ja seda väidet ei argumenteerita. Ebaefektiivsuse taga on tihti peale kõrged püsikulud (veesektoris olenevast kohast 70-85%) ja sellega ilmselgelt ei arvestata.</p>	<p>*Kaasata veesektori eriala spetsialiste kulude hindamise protsessi. *Aksepteerida arenduskulusi hinnas ja seda kokkuleppel, et need toovad näiteks kaasa väiksemad tegevuskulud. *Oodatud on arusaamine, et veesektoris tehtavad investeeringud ei too tihti peale kaasa automaatselt tegevuskulude vähenemist, eriti mis on suunatud keskkonnakaitseliste nõuete täitmiseks ja teenuse kvaliteedi tõstmiseks. *Ootaks rohkem veemajanduse ekspertide kaasamist või siis vähemalt vee-ettevõtte oma ekspertide arvamuse aktsepteerimist.</p>
<p>Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing, Eesti Gaasiliit, kogemused, tagasiside vee-ettevõtetele</p>	
<p>KA meetodika rakendati 2001.a, esmakordselt Eesti Energiale. 2002.a täiendati ja siis laienes see kaugkütte ettevõtetele ning orienteeruvalt 2006.a tuli see gaasiettevõtetele peale. Kogemused on nii kaugkütte- kui gaasi ettevõtete esimeste reaktsioonidega meetodika rakendumisel ja nüüd on näha vee-ettevõtete reaktsioone ja võib kinnitada, et kirjeldatud situatsioonid ja reaktsioonid on pea 100% samad. Esialgu on meetodika rakendamise osas märgata tundeid. Tunded muutuvad sõltuvalt sellest kui kaugele on keegi protsessis jõudnud. Lohutuseks võib öelda - tunnetega harjutakse. Kuuldud märksõnadest lähtudes, siis meetodika, mis on kehtestatud ainult KA peadirektori käskkirjaga ning sellisele õigusele puudub viide seaduses, on haldusdokument ja seda peab järgima üksnes KA ise. Mitte ükski ettevõtte ei ole kohustatud ilma seaduses oleva volitusnormita kehtestatud meetodikat järgima kuluarvestuses või raamatupidamises. Tuleb arvestada, et ajutise hinna kehtestamise määrused sisaldavad punkte meetodikast (kaugkütte puhul praktiliselt „copy-paste“). KA meetodika copy-paste lülitamisega ajutise hinna kehtestamise määrusesse on <u>ajutiste hindade kehtestamisel</u> sellele meetodikale ministri määrusega antud õigustloova akti jõud. Kuidas meetodika mõjub ettevõtte majandusele? Vara tootluse reguleerimiseks on vabaturul oleva ettevõtte juhatusel põhimõtteliselt kolm võimalust: 1) müüginahu muutus, 2) tegevuskulude muutus, 3) vara müük. Regulaatori kontrolli all olevale ettevõtte väärtusele need mõju ei avalda. Kui kulusid kokku hoiad, siis kokkuhoid läheb tarbijale, kui müüd rohkem, siis sellest tekkinud täiendav kate läheb tarbijale, kui müüd vara, siis kaotad hinnas. Mitmed ettevõtted said valusa kogemuse osaliseks – pangast võeti tegevuse efektiivistamise eesmärgil (kütusekulu vähenemine)</p>	

EESTI VEE-ETTEVÖTETE LIIDU ÜMARLAUD

Teema: Kogemustest veeteenuse hinna kooskõlastamisel Konkurentsiametiga (KA) ja ühistegevuse kavandamine.
Põltsamaal 20. jaanuar 2012

investeeringuteks laenu, rehkenduse järgi oleks pidanud olema investeeringu tasuvusajaga 4 aastat aga KA-sse minnes selgus, et kütusekulude vähenemine peab 100% kajastuma hinnas ja regulaatori sekkumise tulemusena muutus tasuvusaeg 10. aastaks. Pangas tuli laenulepingud kassavoogude muutuse tõttu ümber sättida. Ettevõtte väärtuse hindamise meetodika, mis tavapärasel majandusõpetuses kirjas siin tegelikult ei päde, koolis õpitu tuleb ära unustada. Mis moodi riik asjasse puutub? 04.03.2011.a avaldati riigikontrolli aruanne soojavarustuse jätkusuutlikkuse tagamise tegevuse kohta, kus tõdeti, et hinnaregulatsiooni protsess on pikk ja töömahukas nii KA-le kui ettevõtjale.

Riigikontrolli aruannet vaata siit:

<http://www.riigikontroll.ee/tabid/206/Audit/2169/Area/4/language/et-EE/Default.aspx>

Pikaleveninud kooskõlastamise protsessi ajal tuleb ettevõttel maksta juba suurenenud kulude eest mida kehtiv hind ei sisalda. KA selgituse kohaselt on protsessi venimise põhjuseks see, et osa ettevõtteid muudab pidevalt esitatud andmeid, esitab vastuolulisi selgitusi ja korrigeerib pidevalt taotlusi. Aruandes on mainitud ka, et erinevaid ettevõtteid koheldakse erinevalt. Seega, riigi poolt koostatud aruandes on kirjas paljutki ümarlaual öeldust. Riigikontroll on esitanud selle Riigikogule aga juhtunud ei ole sellest midagi. Lõppkokkuvõttes taandub kõik sellele kuidas hoida elus väikeasula infrastruktuur? Küsimus on ka soojavarustuse tagamise jätkusuutlikkuses. See ei ole ettevõtlus, see on hobi. Kui see ei ole ettevõtlus, siis järgnevad negatiivsed tagajärjed ja kellele need langevad? Kaugkütte Ühing korraldas Riigikontrolli aruandes tõstatatud teemal eelmisel kevadel konverentsi, Riigikogu majanduskomisjon arutas teemat ja jõuti järeldusele, et riik peaks paika panema protseduuri, kuidas mittetasuv ettevõtlus lõpetatakse piirkondades kus see enam tasuv pole. Lõpetatakse mõistlikult ja organiseeritult aga mitte nii, et laguneb lihtsalt koost, kui üks tarbija loobub teenusest ja siis teine jne. Aga senini mingit edasiminekut selle kohapealt ei ole. See vajab riiklikku strateegiat, mida paraku ei ole. See, et erinevaid ettevõtteid koheldakse erinevalt, käib kaasas valitsemise üldise mentaliteediga: jaga ja valitse ja see toob kaasa erineva kohtlemise! Tuleb silmas pidada, et kui ettevõtte seab endale uue hinna kehtestamiseks lühikese tähtaja ja pikaleveninud protsessi tõttu hakkab ettevõttesse kahjum kogunema, siis sellega antakse ennast KA meeleva, sest kahjumi tekkimise surve all antakse KA põhjendamatutele nõudmistele järele. Mõistlik on kavandada pikad menetlustähtajad. Põhimõttelises küsimustes on KA-ga efektiivne vaidlemise koht ainult kohus. Tuleb vahet teha, mis on põhimõtteline küsimus, 3 eurot ei ole see, mille pärast minna kohtusse vaidlema. Näiteks kaugkütte on oluline küsimus toru ristlõikest läbivoolanud vedeliku (soojuskandja) koguse mõõtmise täpsus. Vedeliku koguse mõõtmisel tekib mõõteviga, mis parimal juhul on 3% ning see ei ole mitte kunagi 0,03%. Andmete edastamisest KA-le - kui ettevõtte on kord ühe numbriga välja käinud, siis edaspidises protsessis sellest ka lähtutakse. Tuleb ette, et KA küsib sama numbrit, mis 3 aastat tagasi ja tore oleks, et siis suudetaks edastada täpselt sama number. On kogemus kus hinna kooskõlastamine kestis ühel gaasiettevõttel 3 aastat.

→ **PÕHIKÜSIMUSE: KUIDAS EDASI? Sõnastamine:**

Arutelu tulemus:

Meetmed, kuidas saaks protsessi mõistlikumaks kujundada (probleemid → eesmärgid, ettepanekud tegevuskavadeks, tähelepanekud, avatud küsimused, teesid, abilised):

EESTI VEE-ETTEVÖTETE LIIDU ÜMARLAUD

Teema: Kogemustest veeteenuse hinna kooskõlastamisel Konkurentsiametiga (KA) ja ühistegevuse kavandamine. Põltsamaal 20. jaanuar 2012

1. Võrdlusanalüüsi parendamine

1.1 Võtmenäitajatega võrdlemine. Kui võrdlemine teiste ettevõtetega on ärisaladus ja KA ei väljasta selle kohta taustinfot, siis küsimus, kuidas valitakse ettevõtete kogum kellega vastavat ettevõtet võrreldakse, siis see ei ole ärisaladus ja need reeglid peavad raudselt kirjas olema. Seda võib alati KA-lt küsida. Need peaksid olema avalikud.

1.2 Vee-ettevõtted on väga erinevad. Tuleb paika panna reeglid kuidas tekib võrreldavate ettevõtete valim. EVEL võiks KA-le välja pakkuda ettevõtete jaotamise meetodika. Vee-ettevõtted annavad loa KA-le, et nendega võib võrrelda.

1.3 KA soovitusel kulude kirjutamine tulukusse on problemaatiline, kuna veeteenuste hindades näidatakse kunstlikult vähem kulutusi kui tegelikult tehakse. Tuleb teadlikult ja ühiselt seista selle eest, et vee-ettevõtted ei nõustuks oma tegelikke kulusid katma tulukuse arvelt. Ettevõtete vaheline võrdlusmaterjal peab kajastama ausamat pilti reaalsetest kulutasemetest.

2. Võrdse kohtlemise tagamine ja läbipaistvuse sisseviimine

2.1 KA ja ettevõtete vaheline kirj vahetus teha vabatahtlikkuse alusel EVEL ekstranetis EVEL liikmetele kättesaadavaks. Need andmed ei sisalda ärisaladust.

2.2 Tuleks süstemaatiliselt jälgida ja analüüsida KA ettekirjutusi ja menetluspraktikat erinevatele ettevõtetele ja esitada KA-le teabenõudeid põhjendamatute erisuste selgitamiseks.

2.3 Tuleks meedia vahendusel anda ühiskonnale teavet veehinna kujunemise protsessist ja vee-ettevõtja kohustustest ning sotsiaalsest vastutusest ühiskonna ees.

3. Ettevõtja kulude vähendamine hinnataotluse menetlemisel, hinnataotluse menetlemise kiirendamine ja vee-ettevõtlusele kohandamine

3.1 Pakkuda KA-le menetluse kiirendamiseks taotlusvormi muutmist, mis vähendaks KA poolseid massiliselt esitatavaid lisaküsimusi ja ettevõtjate taotluste korrigeerimist (normaalne oleks ca 10 lisaküsimust). Eesmärk on keskenduda põhikuludele, mitte raisata aega olematute kuluridade peale.

3.2 Soojamajanduse esindaja soovitas võtta taotlemiseks aega kuid hetkel kehtiv taotlus ei võimalda varuda selleks aega üle 6 kuu (järgmise aasta kohta taotlus saab esitada eelmise aasta teises pooles, muul juhul jooksva aasta kohta) ning ette taotleda pole üldse võimalik s.t. pidevat lisatööd ja kulu taotlemisele, mida tavatöö seni ei sisaldanud. Leida võimalus taotleda veehinda ette pikema ajaperioodi jaoks.

EESTI VEE-ETTEVÖTETE LIIDU ÜMARLAUD

Teema: Kogemustest veeteenuse hinna kooskõlastamisel Konkurentsiametiga (KA) ja ühistegevuse kavandamine. **Põltsamaal 20. jaanuar 2012**

3.3 Hinnataotluse kulujaotus ei ole vee-ettevõtja jaoks iseloomulik ning raske on leida hinnataotluses koht mis rea all teatud spetsiifilisi kulusid kajastada. Teha KA-le ettepanekud hinnataotluse kulujaotiste muutmiseks.

3.4 Tähelepanuvääriv on, et KA-l on aega tema initsiatiivil algatatud ajutise hinna kehtestamiseks 30 päeva aga ettevõtete taotlusi võib menetleda kuni 90 päeva. Tuleb välja mõelda kuidas teha nii, et menetlusaeg automaatselt ei pikeneks?

4. Jätkusuutlikkuse tagamine

4.1 Kehtivasse metoodikasse on sissekirjutatud jätkusuutmatlus. EVEL'il tuleb teha olemasoleva metoodika analüüs ja esitada muutmissettepanekud KA-le. Sõnum on jätkusuutmatlus, aga seda tuleb tõestada.

4.2 Kui mõne vee-ettevõtte kulum on nii suur, et tulukust ei rakendata ja teistel kulumi rakendamine nõuetekohaselt viib jätkusuutlikkuse küsitavaks, siis tuleks leida uus lähenemine, mille järgi on veehinnas nii mõistlik kulum kui tulukus.

4.3 Hinda taotleme üheks aastaks aga see ei ole jätkusuutlik tegevus. Leida võimalused hindade taotlemiseks viieks aastaks, et oleks kindlustunne ja stabiilsus.

4.4 Erinevad riigiasutused ja veemajandust reguleerivad õigused ei tööta käsikäes. Tuleks analüüsida ja tuua välja vasturääkivused veehinna kooskõlastamise protsessis, struktuuritoetuste sh ühtekuuluvusfondi reeglites jms ning pakkuda välja tegevused mõistlikuks koostoimimiseks.

4.5 Paluda KPMG-lt luba töö avalikustamiseks ning loa saamisel lisada EVEL veebile 2010 tehtud KPMG töö ning koostada analüüs ning arvestada sellega muutmissettepanekute esitamisel. (Märkus: luba on KPMG-lt küsitud ja saadud ning KPMG töö veebile lisatud <http://www.evel.ee/teabepank/uuringudaruanded/>).

5. Hoiakute ja hinnangute muutmine, ettevõtte juhi otsusekindluse tugevdamine

5.1 KA sunnib pidama topelt raamatupidamist ja seda mitte eesmärgil, mis vee-ettevõtjate jaoks oluline, näiteks varade kapitaliseerimine, sest lõppkokkuvõttes pole vahet kas mobiiltelefoni kulu kanda otse või ajatada kuludesse. Küsimus on vee-ettevõtja usaldamises majandamisoskuses. Tuleb toetada ja tugevdada vee-ettevõtete juhtide otsusekindlust.

EESTI VEE-ETTEVÖTETE LIIDU ÜMARLAUD

Teema: Kogemustest veeteenuse hinna kooskõlastamisel Konkurentsiametiga (KA) ja ühistegevuse kavandamine. Põltsamaal 20. jaanuar 2012

5.2 Kui ettevõtte seisukoha kaitsmise kõige tõhusamaks kohaks on kohus aga ettevõttel puudub piisav ressursid kohtuvaidluseks, siis tuleb mõelda kuidas oleks võimalik EVEL kogukonnal ühiselt õigluse eest seista.

Tähelepanekud, avatud küsimused, soovitus:

- ✓ Uus kord rakendus ilma, et oleks mõeldud läbi kõik veemajandusega kaasnevad erisused ning see tekitab raskusi vee-ettevõtte stabiilsusele.
 - a. Tootmisreovesi- regulaatoriga või ilma ja mis tingimustel?
 - b. Ei lubata esitada taotlust piirkonniti või kliendigrupiti. Aga peaks võimaldatama, mis tagaks vajaliku rahavoo kuni mingis osas vaidlus käib või lahendusi otsitakse.
- ✓ Finantskulu peaks olema veehinna osa.
 - a. Direktiivi nõuete täitmine on eelkõige ka riigi vastutus ja vee-ettevõtte peab selleks laenu võtma. Arvestatud amortisatsioon kulus muutub nulliks tulus kuna läheb finantskulu katteks. Tuleks arvestada, et ka pangalaenu puhul peab vee-ettevõtja läbi viima hanke. Seega on tagatud ka kulu madalaim hind.
- ✓ Keskkonnatasudest. Küsimus on, kas hinnataotluses kasutada koefitsienti 1 ja mitte sooduskoefitsienti 0,5 kuna sooduskoefitsiendi rakendamine ei ole vee-ettevõtja pädevus ning kui siiski saavutatakse koefitsient 0,5, siis vastav rahaline kokkuvõide võiks jääda vee-ettevõtja tuluks hea töö eest ja ja seda tule ei kärbitaks. Mõistlik oleks hinnataotluses arvestada alati koefitsiendiga 1, sest kui juhtub vee-erikasutusloaga lubatud piirnormide ületamine ja süüdlast leida pole võimalik, siis olemasolevas hinnaloogikas puudub rahaline kate.
- ✓ Tuleb arvestada, et ettevõtte tegelikud kulud ei ole kulud, mida KA taotletud hinna võrdluses arvestab. KA arvestab vaid nende kuludega, mida KA on hinnataotluses ise põhjendatuks lugenud.
- ✓ Otsida ühiskonnalt vastust küsimusele, mida soovitakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamisega saavutada?
- ✓ Soovitus – arvestades arutelu sõlmküsimusi, ettepanekuid ja põhiküsimust (kuidas edasi?) ning vajadust kaasata lahenduste leidmiseks nii meedia, tarbijaskond kui EVEL-i liikmeks mitteolevad vee-ettevõtjad ning tagada teema parem läbipaistvus, oleks mõttekas ümarlaua protokoll EVEL kodulehel avalikustada. (*Märkus: ümarlaua protokoll on EVEL liikmetele ettenähtud sisedokument ning avalikustamiseks on koostatud käesolev memorandum*).

Ümarlauda juhtis ja memorandumi koostas
Vahur Tarkmees, EVEL tegevdirektor

Veeteenuse hinna kooskõlastamise teemaline ümarlaud

20. jaanuar 2012. a 10:30–13:00

Põltsamaa Kultuurikeskus, J.Kuperjanovi 1

Jrk nr	Nimi	Ettevõte	Amet	Kontaktid	Allkiri
1	Teet Eelmer (O)	Fortum Termest	Juhataja		osales
2	Leho Võrk (O)	Tallinna Vesi	Strateegia direktor	6262373 leho.vork@tvesi.ee	
3	Tarmo Ärmpalu (V)	Rapla Vesi	Juhataja	4894375 tarmo.armpalu@rv.ee	Arjalu
4	Margus Proos	Kose Vesi	Juhataja	5141650 magus@kosevesi.ee	
5	Kalle Punt (V)	Jõgeva Veevärk	Juhatuse liige	5267925 kalle.punt@jvv.ee	
6	(V) Urve Auksoo	Jõgeva Veevärk	Finantsjuht	7722720 urve.auksoo@jvv.ee	ht.
7	Olev Elmik	Põlva Vesi	Juhataja	7996813 olev.elmik@polvavesi.ee	osales
8	Taimi Vilgas (V)	Pärnu Vesi	Finantsdirektor	5045596 taimi@pvesi.ee	
9	Toomas Kapp	Tartu Veevärk	Juhataja	7306200 toomas.kapp@tartuvesi.ee	
10	Marko Mitt	Tartu Veevärk	Finantsnõunik	7306202 marko.mitt@tartuvesi.ee	
11	Marko Matsalu(O)	Saku Maja	Juhatuse esimees	56465085 marko.matsalu@sakumaja.ee	
12	Toomas Porro	Viljandi Veevärk	Juhataja	6140011 toomas@viljandivesi.ee	
13	Janek Mäggi	Powerhouse	Juhataja	5072989 janek.maggi@powerhouse.ee	
14	Silvia Kübar	Powerhouse	Konsultant	silvia.kybar@powerhouse.ee	
15	Gunnar Sanderkoff (O)	Esmar Ehitus		5070934 gunnar@esmarehitus.ee	
16	Sergei Kivi (V)	Kiili KVH	Juhatuse liige	53484155 sergei.kivi@kiilikvh.ee	
17	Rein Mets (O)	Haapsalu Veevärk	Juhataja	5017459 rein@hvv.ee	
18	Veiko Kaufmann (O)	Keila Vesi	Juhataja	5026470 veiko@keila.ee	
19	Toomas Heinaru (O)	Elveso	Juhatuse liige	toomas@elveso.ee	Heinaru
20	Andres Aruhein	Emajõe Veevärk	Juhatuse liige	5088373 andres.aruhein@emajoevv.ee	Andres Aruhein / Jaanus
21	Marko Err	EL Konsult	Juhataja	5295326 marko@elkonsult.ee	
22	Kadri Kralla (O)	Saku Maja	Juhatuse liige	56213400 kadri.kralla@sakumaja.ee	
23	Roland Reiska	Infragate Eesti			Reiska

24	Andra Pärnamäe	Järve Biopuhastus	Tootmisdirektor	5057706 andra@idavesi.ee	
25	Hillar Villers	Alvin, Rödl & Partner Advokaadibüroo	Vandeadvokaat	5082311 hillar.villers@roedl.ee	
26	Raul Altnurme (V)	Europolis OÜ	Juhataja	56451976 raul@europolis.ee	
27	Lauri Puhvel (V)	Europolis OÜ	finantsanalüütik	53429105 lauri@europolis.ee	
28	Margus Manguse	Kuremaa Enveko	Juhatuseliige	5251144 margus@enveko.ee	
29	Juta Karpov (V)	Tõrva Veejõud	Juhataja	766 5330 7663150 juta@torva.ee	
30	Tormi Kõrge	Elveso	PR-juht	tormi@elveso.ee 5037462	
31	Taru Klann	Elveso	tootmisjuht	taru@elkpit.ee 5163317	
32	V. Petruhhov	TIBIO	juhataja	vpetruhhov@idavesi.ee 5215870	
33	Hans Liisak	AS matzalin veovarke	juhatuseliige	hans@matzalin.ee 5037406	
34	Linnar Linnar	Põldamaa OÜ		5059081	
35	Volter Vorug	ETEL	direktor	5136241	

VILL PRIMETS Powerhouse

5091110

Eda Jõosp Põldamaa OÜ 5038510